

ligger her. Vi skulle nemlig hufte paa, at en Mand's Selvstændighed beror jo ikke alene paa dette, om han har et Hus, som han kan kalde sit eget, og en Plet Jord, som han kan kalde sin egen, men den beror paa, om han i al Almindelighed ved det Arbejde, han under de Forhold, han nu lever under, maa udføre, er i Stand til at skaffe sig en betryggende Eksistens, skaffe Udfomme for sig og sine, det er det, siger jeg, det gælder om, det er det, som er bestemmende for Bevarelse af Selvstændigheden, og det er ingeniulde det, om han har et Hus, som han kan kalde sit, og en Jord, som han kan kalde sin. At man hjælper Landarbejderen til et saadant Hus, som der her er Tale om, betyder altsaa ingeniulde, at man dermed ogsaa skaffer ham en selvstændig og betryggende Eksistens, og at det, i alt Fald efter min Opfattelse, ikke er naaet, selv ud fra den Forudsætning, jeg har nævnt i det Lovforslag, som vi have til Behandling, skal jeg tillade mig at komme lidt nærmere ind paa senere ved Omtalen af de enkelte Paragraffer. Inden jeg begynder paa denne Omtale af Paragrafferne, vil jeg gerne forudskifte endnu et Par Bemærkninger. Jeg vil gerne have Lov til at sige, at selv om det vistnok maa siges at være rigtigt, hvad Landkommissionen i sine indledende Bemærkninger siger, at den gennem de Forhandlinger, der bleve førte forud for Loven af 13de April 1894, dels paa Rigsdagen og dels udenfor i Landboforeningerne, hvor Sagen har været til Behandling, har faaet den Opfattelse, at det, der drejer sig om, er at fremstille en Plan, der kan give Arbejderne Lejlighed til at faa en saadan Jord, selv om vi gaa ud fra, at denne Opfattelse af det Kommisforium, som er givet Landkommissionen, er rigtig, mener jeg dog, at der nok kunde have været Anledning til at tage en anden Side af Sagen op. Der kunde jo nemlig ogsaa gøres gældende, at det, som skal gøres for at skaffe bedre Raar for Landarbejderne, det er at sætte det arbejdsgivende Landbrug i Stand til at betale det Arbejde, som skal udføres i Landbruget, med en saadan Løn for dem, som altsaa ere henviste til at skulle arbejde for andre i Landbrugets Tjeneste, at de gennem den Løn, de der faa for deres Arbejde, kunne skabe sig en selvstændig og betryggende Eksistens. Det vil altsaa med andre Ord sige, at jeg mener, at der ogsaa kunde have været Anledning til at gøre til Genstand for Overvejelse og Undersøgelse, om der ikke paa en eller anden Maade — gennem Skatte-reformer, Toldreformer, og hvad andet der kan gøres for Landbruget — kunde staves Betingelser, for at de, som ere Arbejdsgivere

i Landbruget, kunne blive i Stand til at betale en højere Løn for det Arbejde, der skal udføres. Det har, som sagt, Landkommissionen, saavidt man ved — der fremgaar i alt Fald ingenting i saa Henseende af Betænkningen — ikke anset for at være sin Opgave, men kun, hvad der kunde gøres for at skaffe Landarbejderen Jord for derigennem at fremhjælpe en mere betrygget og selvstændig Eksistens for ham. Der blev af det ærede Medlem for Gøjbjerg (Bluhme) den forrige Dag, vi havde denne Sag til Behandling, gjort gældende, og vistnok med Rette, at af alle Landbrug ere de Landbrug, som ikke ere større, end at Familien, der bestidder Landbruget, kan udføre Arbejdet, dem, der betale sig, bedst for Tiden. Det er vist uomtvisteligt, at det er saaledes, og ud fra denne Betragtning vil jeg gerne have Lov til at sige, at efter min Mening maa det, som særlig er Lovgivningsmagtens Opgave i den foreliggende Sag, absolut være det at stille sig det Spørgsmaal: hvad kan der gøres for at faa saa mange Hænder som muligt satte i Arbejde der, hvor det kan siges, at der virkelig frembringes noget produktivt. Jeg vil nemlig gerne have Lov til at gøre gældende, trods det, der kan indvendes fra andre Sider, at endnu er det saaledes, at Landbruget i Danmark alligevel er det bærende, det, vi maa bygge paa. Og naar det er saaledes, maa vi absolut ogsaa holde fast ved, at skal der gøres noget til Gavn for Landbruget, skal det være i Retning af at faa flere Hænder satte i Arbejde med Landbruget. Naar de af os, som ere Landbrugere, jo vide, at det er aldeles umuligt nu — hvad det ikke har været tidligere — at forrente den Kapital, som en Ejendom er værd i Handel og Wandel, naar Ejendommen da er ret stor, saa er det lige saa meningsløst at sige, at vi ad Lovgivningens Vej skulde gøre noget for at faa Folk satte i Besiddelse af saadanne Ejendomme, vel at mærke, naar der som her er Tale om Folk, som ingen Kapital have, en Kapital, der altsaa aldrig kan ventes at ville give Rente. Skal der fra Lovgivningsmagtens Side gøres noget for at faa flere Hænder satte i Arbejde i Landbruget, maa det absolut være paa den Maade, at vedkommende maa sættes i Arbejde i de Landbrug, som der er størst Udsigt til at kunne forrente sig, kunne forrente den Kapital, de ere værd i Handel og Wandel. Derved pnaa vi altsaa baade, at de kunne tages med mindre Kapital, og at de ere i Stand til at give et større Udbytte. At dette ikke er naaet, at det ikke er det, der er peget paa i det Lovforslag, vi have til Behandling, kan siges simpelthen at